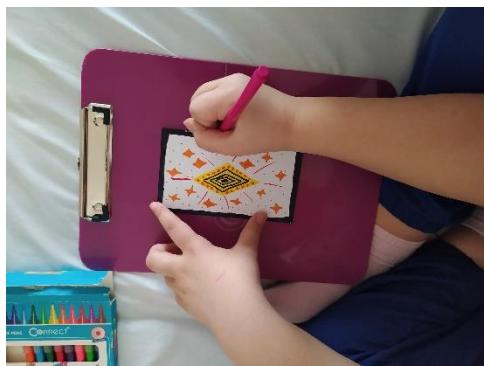
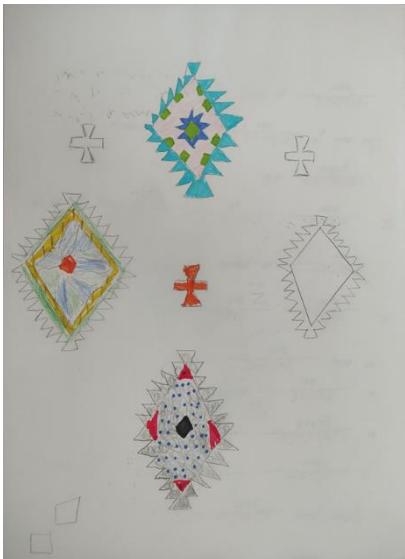

PROJEKT „UPOZNAJEMO SVIJET“ BOSNA I HERCEGOVINA

RAZREDNA NASTAVA

Putujući susjednom Bosnom i Hercegovinom u sklopu projekta "Upoznajemo svijet", osim svima drage *Ježeve kućice*, prirodnih ljepota i bosanskohercegovačkih specijaliteta, učenici razredne nastave Škole u bolnici upoznali su i *bosanski čilim*. Proučavali smo i gledali različite primjere na internetu te smo se na kraju okušali i u crtanju istog.

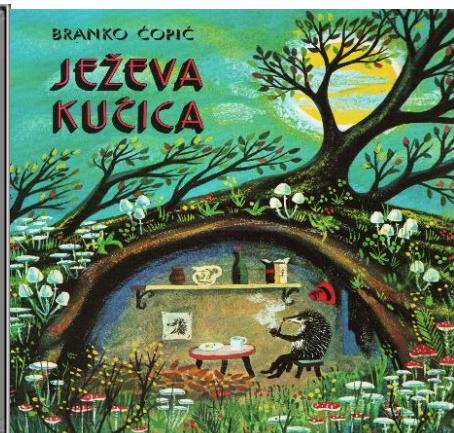

Kroz projekt Upoznajemo svijet učenici nižih razreda Škole u bolnici upoznali su bosanskohercegovačkog pisca **Branka Ćopića** (1915. – 1984.)

Branko Ćopić pisao je pripovijetke, romane, pjesme, komedije, satire, filmske scenarije, priče i pjesme za djecu. Bio je čovjek dubokih osjećanja i meke duše. Njegova djela prevedena su i objavljena na više od 30 jezika širom svijeta. Objavio velik broj djela, najveći je broj onih koje je posvetio svom djetinjstvu. Riječ je pripovijetkama koje odišu pozitivom i vredinom, a među najpoznatije pripadaju: *Priče ispod zmajevih krila*, *U carstvu leptira i medvjeda* i *Orlovi rano lete*. Jedna od njegovih najljepših i najpoznatijih priča za djecu je **Ježeva kućica** koja je svoje prvo izdanje doživjela još davne 1949. godine. Nedugo nakon toga priča o slavnom lovcu Ježurki Ježiću uvrštena je i na popis osnovnoškolske lektire. Ježeva kućica napisana je kao basna u obliku stihova. Glavi lik priče **Ježurka Ježić djeci šalje poruku o ljubavi i važnosti vlastitog doma**.

Priča o skromnom ježu do sada je bila izvedena u brojnim kazalištima. 2014. temeljem priče uglazbljena je i prva dječja opera, a 2016. godine prema Ježurki je snimljen i animirani film. 2019. godine u dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu održana je uz pratnju filharmonije predstava Ježeva kućica, u režiji Petre Radin i uz glazbu Hrvoja Hegedušića.

Putujući ovaj mjesec Bosnom i Hercegovinom saznali smo puno zanimljivosti vezanih za ovu susjednu nam državu. Samo neke od njih, a koje su nama bile najzanimljivije su:

- Naziv Bosna dolazi od indo - europske riječi Bosana koja znači voda. Bosna je prepuna prelijepih rijeka, jezera i vodopada (jedan od njih ima visinu preko 300 metara), kao i obala Jadranskog mora. Hercegovina dolazi od imena Herceg Stjepan, drevnog vode.
- Sarajevo je bilo domaćin Olimpijskih igara 1984. godine. Ove igre obilježile su to vrijeme jer je to bilo prvi put da jedna socijalistička zemlja bude domaćin olimpijskim igrama. Organizatori su u potpunosti iskoristili ovu priliku, te se u to vrijeme izgradilo mnogo sportskih objekata.
- Tramvaji koji su se prvi put koristili u Europi, bili su oni u Sarajevu, s početkom još 1885. godine. Ova vozila javnog prijevoza su predvodile životinje, najčešće konji, a ponekad i mazge, obično po dvije koje su vozile u timu. 11 godina kasnije, Sarajevo je bilo prvi grad u Europi koji je imao potpuno električnu tramvajsку liniju.
- **Bosna i Hercegovina se nalazi na 10. mjestu u svijetu po konzumaciji kave. Bosanska kafa je dio bih. identiteta. To je simbol države i dio njene tradicije, ali predstavlja odraz gurmanskog mentaliteta ovdašnjih stanovnika.**
- Perućica je jedna od posljednjih prašuma u Europi. Nalazi se u Bosni i Hercegovini, u blizini granice sa Crnom Gorom i dio je Nacionalnog parka Sutjeska. Tu se nalazi i najviša Norveška jela s visinom od 63 metra. 1952.godine, ovo šumsko područje proglašeno je prostorom koji je neophodno znanstveno istraživati i proučavati. Prostire se na čak 1291 hektru.
- Na području Zavidovića do danas je pronađeno oko 50 kamenih kugli koje su bile raspoređene na 11 lokacija. Fenomen ove vrste je jako rijedak u svijetu. Pored Kostarika i Meksika, mnogi se nalaze u Bosni i Hercegovini. Visoka koncentracija, s više od 20 kugli, pronađena je u mjestu Grab, oko dva kilometra od Zavidovića.
- Bosna i Hercegovina bi mogla imati piramide. Neki arheolozi nagađaju od 2008. godine da se u gradu Visokom nalazi Piramida sunca.

Ispijanje kave je nešto što je duboko ukorijenjeno kako u BiH tako i kod nas. Vodeći se time zanimljivost koju smo pobliže obradili je upravo kava. Pogledali smo kratak film o tome kako se priprema bosanska kahva - <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=JL-W3Pai-YE>. Izrada džezvi za kavu je ponekad pravo umjetničko djelo pa smo i mi u likovnom djelu našeg druženja pokušali napraviti jednu takvu, a isto tako smo slikali upravo pomoću kave.

MATEMATIKA

U sklopu projekta Upoznajemo svijet na satovima matematike upoznali smo i nacrtali zastavu Bosne i Hercegovine.

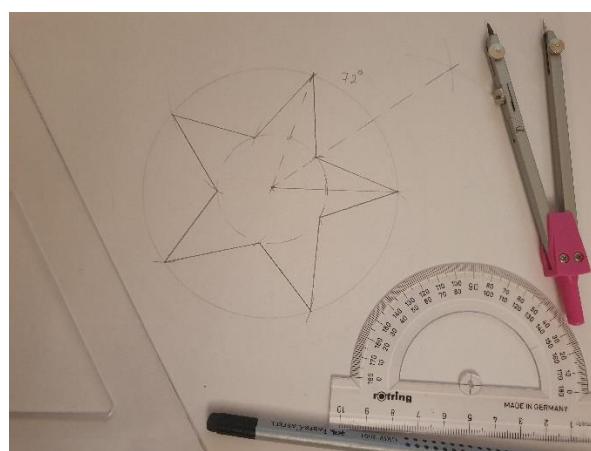
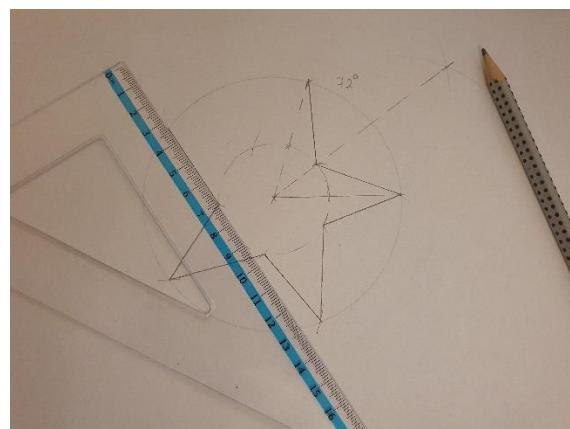
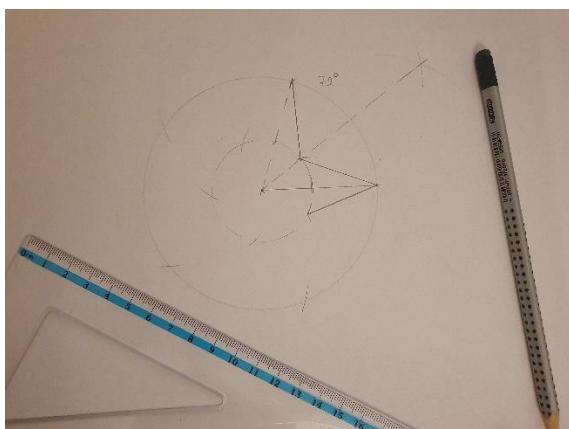
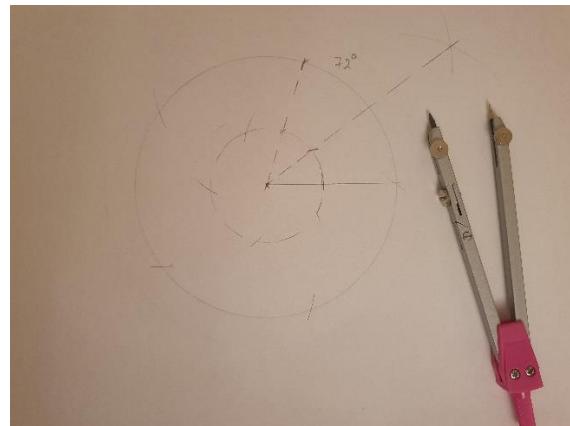
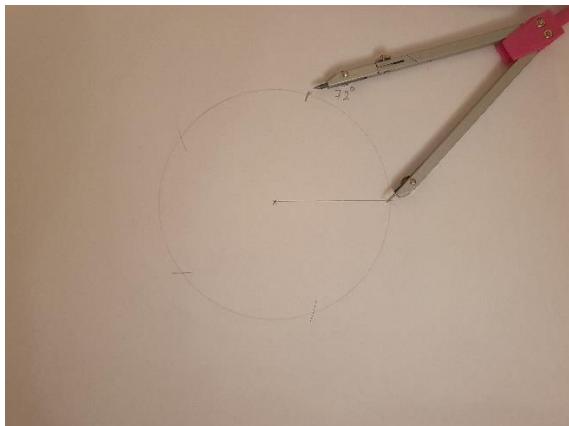

Pojednostavljena konstrukcija zastave Bosne i Hercegovine:

Zastava se sastoji od tamno plavog polja s jednakokračnim pravokutnim žutim trokutom čiji jedan krak dodiruje gornju stranicu zastave a drugi je okrenut prema vijorećoj stranici. Duž hipotenuze trokuta nalazi se devet bijelih petokrakih zvijezda od kojih se prvoj i posljednjoj vidi samo polovica.

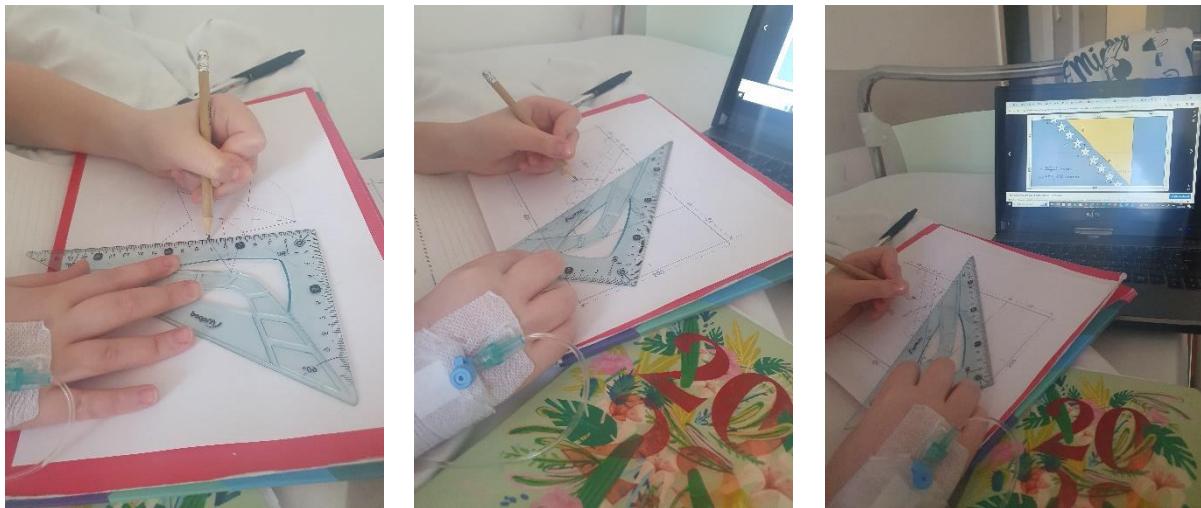
Tri kuta trokuta simboliziraju zemljopisni oblik zemlje i tri konstitutivna naroda BiH: Bošnjake, Srbe i Hrvate. Zvjezdice predstavljaju Europu.

Prvo smo naučili kako se konstruiraju peterokrake zvijezde:

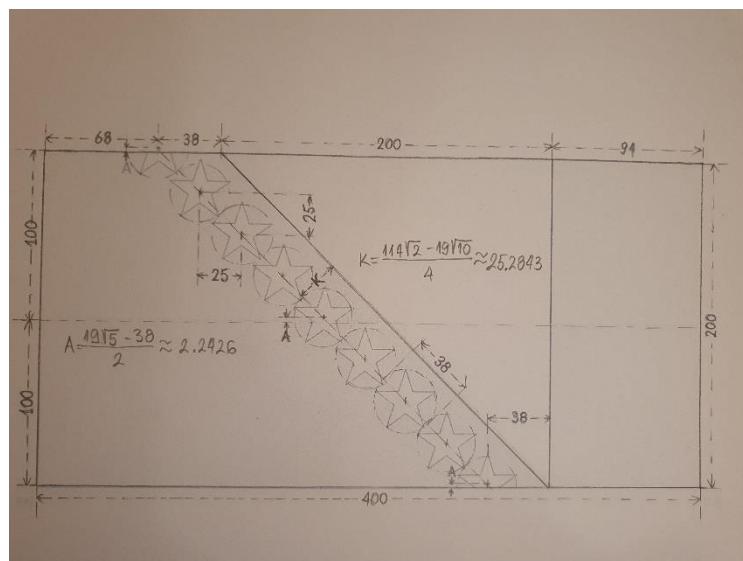

A onda smo nacrtali i cijelu zastavu u umanjenoj veličini, poštujući sve proporcije. Postupak je bio sljedeći:

- Nacrtali smo pravokutnik koji u izvornoj veličini ima stranice 200 cm i 400 cm.
- Nacrtali smo jednakokračni pravokutni trokut čiji jedan krak dodiruje gornju dulju stranicu pravokutnika (zastave) a drugi je paralelan s kraćom stranicom pravokutnika. Krakovi trokuta izvorno imaju 200 cm.
- Duž hipotenuze trokuta nacrtali smo devet petokrakih zvijezda od kojih se prvoj i posljednjoj vidi samo polovica. Promjer kružnice u kojoj je upisana svaka zvijezda izvorno iznosi 38 cm.

Učenik 8. razreda izračunao je neke udaljenosti na zastavi pomoću korijena pa je nakon puno truda naša zastava izgledala ovako:

ENGLESKI JEZIK

Pod nastavom Engleskog jezika smo se upoznali s Bosnom i Hercegovinom pomoću kratkog videa na YouTubeu u kojem su prikazane različite lijepe i kulturno bogate lokacije.

Zatim smo na stranici koja nudi interaktivne karte proučili različite označene lokacije i dodatno istražili one koje su nam bile zanimljive. Tako smo se upoznali s prirodnim ljepotama, spiljama, vodopadima, utvrdama, crkvama i samostanima.

U sklopu projekta „Upoznajmo svijet“ – Bosna i Hercegovina na satu engleskog jezika u Školi u bolnici učenik 6. razreda, koji je zaljubljenik u košarku, uz moju pomoć potražio je informacije o najpoznatijim košarkašima iz Bosne i Hercegovine.

Neki od njih postigli su svjetsku slavu i igraju u najprestižnjoj košarkaškoj ligi, američkoj NBA.

FAMOUS BASKETBALL PLAYERS FROM BOSNIA AND HERZEGOVINA

Bosnia and Herzegovina has produced many athletes. Many of them were famous in the Yugoslav national teams before Bosnia and Herzegovina's independence.

The Bosna basketball club from Sarajevo were European Champions in 1979. The Yugoslav national basketball team medaled in every world championship from 1963 through 1990. The team included Bosnian players such as Dražen Dalipagić and Mirza Delibašić. Bosnia and Herzegovina regularly qualifies for the European Championship in Basketball. Bosnia and Herzegovina has produced many world-class basketball players over the years, including centers, guards and forwards. These are some of the best Bosnia and Herzegovina basketball players to ever live, so if you're a native of Bosnia and Herzegovina and are aspiring to play ball professionally then these people should be your idols.

The first Bosnian in the NBA was Mirza Teletović. Let me tell you more about some of them.

Jusuf Nurkić (born August 23, 1994) is a Bosnian professional basketball player who currently plays for the Portland Trail Blazers of the National Basketball Association. 6 ft 11 in tall and weighing 280 lb the center was selected by the Chicago Bulls with the 16th overall pick in the 2014 NBA draft. He also represents the Bosnia and Herzegovina national basketball team internationally. On 25 March 2019, Nurkić suffered a compound fracture of his left tibia and fibula in the

second overtime of the Trail Blazers' 148–144 win over the Brooklyn Nets. According to a team press release he has no expected return date. Nurkić made 32 points and 16 rebounds before the injury.

Ivica Zubac (born 18 March 1997 in Mostar, Bosnia and Herzegovina) is a Croatian professional basketball player for the Los Angeles Clippers of the National Basketball Association (NBA). He was drafted by the Los Angeles Lakers in the second round in the 2016 NBA draft.

Bojan Bogdanović (born April 18, 1989 in Mostar, BiH) is a Croatian professional basketball player for the Detroit Pistons of the National Basketball Association (NBA). He also represents the Croatian national basketball team. 2.03 m (6 ft 8 in) tall, he plays at the shooting guard and small forward positions. He has also played with the Brooklyn Nets, Washington Wizards, and Indiana Pacers.

Mirza Teletović (born September 18, 1985 in Mostar) is a Bosnian former professional basketball player who spent six seasons in the National Basketball Association (NBA). He also represented and captained the Bosnia and Herzegovina national basketball team. Standing at 6 ft 9 in (2.06 m), he played at the power forward position. Teletović started his career in Bosnia with Sloboda Tuzla. He played six years for Saski Baskonia, with whom he won two Liga ACB championships. He was also named to the All-ACB Team in 2012. Then, he played five seasons in the NBA for the Brooklyn Nets, Phoenix Suns and Milwaukee Bucks.

Mirza Delibašić (January 9, 1954 – December 8, 2001) was a Bosnian professional basketball player. He was born in Tuzla, located in northeastern Bosnia and Herzegovina, then part of Yugoslavia. Delibašić is widely considered as one of the best shooters in the history of European basketball. Delibašić was named one of FIBA's 50 Greatest Players in 1991. He was enshrined into the FIBA Hall of Fame in 2007. In 2008, he was named one of the 50 Greatest EuroLeague Contributors.

GLAZBENA KULTURA

U siječnju 2024. smo kroz projekt '*Upoznajemo svijet*' dublje upoznali tradicionalnu narodnu glazbu i glazbala Bosne i Hercegovine. Na satovima glazbene kulture učenici su gledajući video snimke bolje upoznali *Ojkanje* tzv. *ganganje*. Posebno im je bila neobična snimka ojkanja četvorice starijih pjevača s festivala „Uz gangu i bukaru“, KUD „Sv. Nikola Tavelić“. Tekst pjesme je iz svakodnevnog života, koji se rimuje i ima humora:

„...puši lulu i jaši magarca,
vuk magare na plot nagonio, ne bil' mago nogu slomio,
ne bil' vujo večeru dobio.
Ne bil' vuče, ne grači gavrane, ne plaši nam po gori
čobane!
Доооојјјооооој, јо јо јоооој...
.....teško kapi na šašavoj glavi i čizmama na krivim
nogama,
teško dici kad nemaju kruva i staroj babi kad ju did' izuva,

Učenici su shvatili da su *gange*, *ojkavice* sastavljene od tekstova koji nastaju spontano/improvizirano te da se duže strofe teksta izmjenjuje s pripjevima ojkanja. Temeljem snimka, prepoznali su glazbenu sastavnici višeglasje i način pjevanja accappella. Bili su jako iznenađeni sa spoznajom da je ojkanje na UNESCO-vom popisu tj. da je jedinstveno na svijetu.

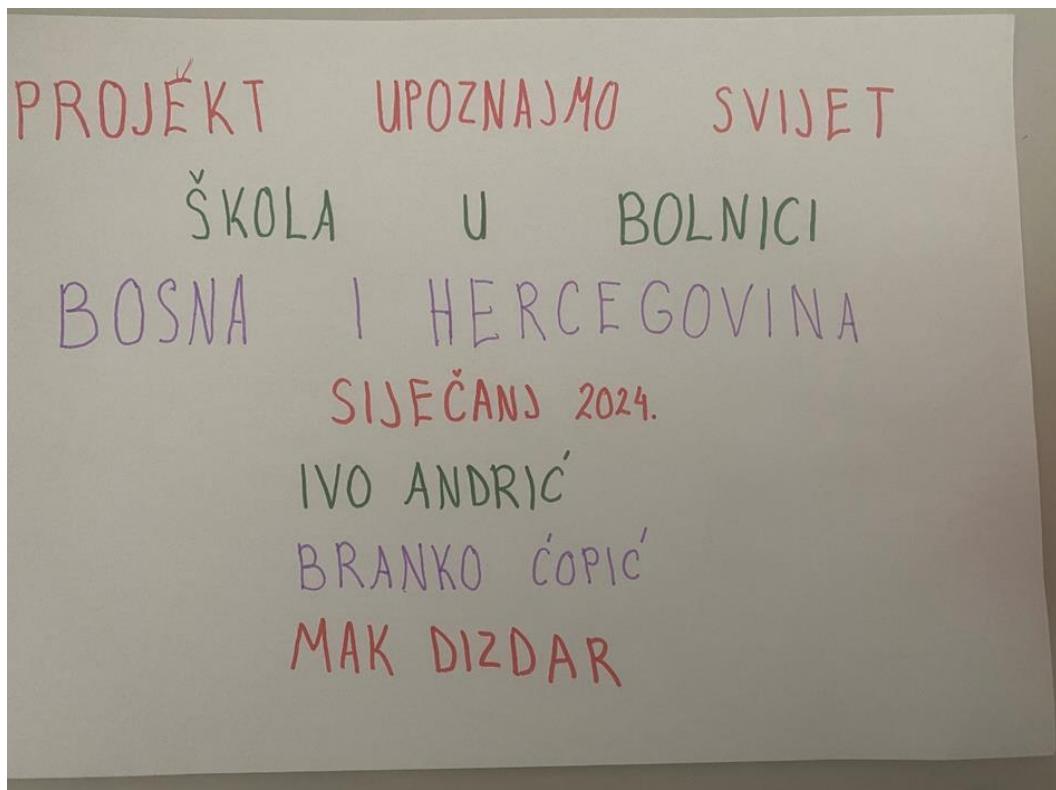
S jednom učenicom na odjelu kururgije, sastavljen je i osmišljen plakat na temu „Glazba u BIH-a“ jer je istu temu dobila u svojoj matičnoj školi kao istraživački zadatak za sat glazbene kulture. Razrađeni su ključni pojmovi: *ganga*, *gusle*, *guslač*, *sevdah* – *sevdalinka*. Odabrane su slike za plakat. Za *sevdalinku* smo odabrali čak četiri prikladne slike:

HRVATSKI JEZIK

Učenici Škole u bolnici su u siječnju 2024. godine kroz projekt Upoznajemo svijet razmatrali i pobliže upoznavali Bosnu i Hercegovinu. Na satovima Hrvatskoga jezika i književnosti učenici od petog do osmog razreda imali su priliku bolje upoznati bosanskohercegovačke književnike. Posebno smo se bavili upoznavanjem životopisa Ive Andrića, Branka Ćopića i Maka Dizdara te njihovih djela.

Kroz projekt Upoznajemo svijet učenici su potaknuti na čitanje i ljubav prema knjigama i njihovim autorima, te na upoznavanje, razumijevanje i približavanje različitim kultura, narodima, jezicima i književnicima.

VJERONAUK

U okviru projekta Upoznajmo svijet zašli smo ovaj mjesec malo u tajne i bogatstvo suživota u susjednoj nam republici Bosni i Hercegovini. Pri tom' smo žarko molili za jedinstvo svih ljudi, a napose kršćana, u duhu ekumenskih načela i međureligijskog dijaloga.

Tin, 6. razred